

24. Tan Tjoen Liang de eerste Nederlands Indische Chinese Ingenieur aan de TH Delft.

Introductie

Bij het opstellen van je stamboom kom je wel eens tot verrassende ontdekkingen. Een van deze verrassingen is het levensverhaal van Tan Tjoen Liang.

We gingen bij het opstellen van onze stamboom in eerste instantie uit van de directe voorouders. Zo was mijn grootvader aan moeders kant Tan Tjoen Lee. Opmerkelijk was dat in officiële stukken hij werd vermeld als T.L. Tan jr. In het adresboek van Ned. Indie kwamen namelijk twee namen voor van T.L. Tan jr. en een Ir. T.L. Tan sr. Zo kwam al snel de vraag wie was dan toch T.L. Tan Senior? Het bleek de oudste broer van mijn grootvader te zijn Tan Tjoen Liang.

Tan Tjoen Liang

Wat zijn we te weten gekomen van deze broer? Het begon met historische kranten en navragen bij neven en een zoektocht door oude studiegidsen van de TH Delft. Dit leverde het volgende overzicht.

Tan Tjoen Liang is geboren 3-3-1863 in Buitenzorg. Zijn ouders zijn de kapitein der chinezen in Buitenzorg Tan Goan Piauw en Thung Leng Nio.

In 1877 doet hij toelatingsexamen voor de HBS bij KW III in Batavia.

Dat zouden wij ook meenen!

Van de kandidaten voor het 1e studiejaar, voor wie gister het toelatings-examen tot de hogere burgerschool alhier afliep, slaagden de navolgenden:

B. P. Th. Scipio, A. Th. W. H. Staverman, T. A. Steendam, W. Stortenbeker, W. F. Stelling, J. Stortenbeker, **Tan Tjoen Liang**, J. F. Versteegh, H. J. L. Watendorp, O. Wessels, J. A. T. Wiederhold, P. W. F. A. D. Woiterbeek en E. D. Canne.

Tot het 2e studiejaar zijn toegelaten: L. van Loon en J. L. de Weijer.

Kop: ① NEDERLANDSCH-INDIE. BATAVIA, 29 SEPTEMBER.

Krantentitel: ① Java-bode : nieuws, handels- en advertentieblad voor Nederlandsch-Indie

Datum, editie: ① 29-09-1877, Dag

Jaargang, nummer: ① 26, 228

Uitgever: ① Bruining

Plaats van Uitgave: ① Batavia

PPN: ① 044862563

Vervolg u

Overgang naar de 2de klas en 3de klas

<p>Cijfer- en Meetkunst en Natuurkunde. C. Van de tweede klasse worden toegelaten tot de derde. <i>a. onvoorwaardelijk.</i> 1 Oei Yan Lee, 2 M. R. Tliam, 3 Tan Tjoen Llang, 4 M. H. Roos, 5 F. B. Nauta, 6 J. H. L. Labé 7 G. A. Steendam, 8 P. B. van Nooijen, 9 A. de Vos, 10 Raden Mas Notodieredjo, 11 A. D. Roosegarden Bischop, 12 E. A. Berkholst, 13 Th. Adèr, 14 F. W. Bangert, 15 P. W. Belle, 16 P. Ch. S. Scipio Blume, 17 H. L. J. Wattendorff, 18 J. D. van der Eb, 19 A. O. J. van Niapen, 20 Moentsjeb, 21 O. S. Hillebrandt, 22 Ch. H. von Gaffron, 23 Raden Mas Soemito, 24 H. J. L. Homburg, 25 J. A. E. Wiederhold (buiten de ranglijst) <i>b. voorwaardelijk.</i></p>	<p>Zijn Gama, r twee okken. ts, in elang- n ge- waar te doen zijn. De uitslag van het examen was, dat er 8 leerlingen onvoorwaardelijk en 11 voorwaardelijk overgegaan zijn van het 4e tot het 5de studiejaar; van het 3de tot het vierde onvoorw. 37, voorwaardelijk 14; van het 2de tot het 3de onvoorw. 34, voorw. 6; van het 1ste tot het 2de onvoorw. 36 (waaronder raden.mas Notodieredjo, Tan Tjoen Llang en Moentsjeb) en voorw. 14. (B a t. H b l.)</p>
<p>Kop: ① C. Van de tweede klasse Worden toegelaten tot de derde. Krantentitel: ① Java-bode : nieuws, handels- en advertentieblad voor Nederlandsch-Indie Datum, editie: ① 09-08-1879, Dag Jaargang, nummer: ① 28, 184 Uitgever: ①</p>	<p>NEDERLANDSCH INDIE. De locomotief : Samarangsche handels- en advertentieblad 15-08-1878, Dag 27, 190 De Groot, Koff & Co Semarang Vervolg van dit Deel 1/1</p>

Overgang naar 5e klas waar hij in 1883 slaagt voor zijn eindexamen.

<p>Uitslag der Eindexamens voor de Hoogere Burgerschool. Door een onbegrijpelijk verzuim van den met de overbrenging van het bericht belaste, zijn ons de opgaven niet tijdig geworden, om gisteren mee te deelen. Het resultaat is als volgt. In het geheel hadden zich 28 kandidaten aangemeld, waarvan echter één noch aan het schriftelijk, noch aan het mondeling examen deelnam. De volgenden, gerangschikt naar het aantal behaalde punten, ontvingen het diploma, terwijl de letters, achter de namen geplaatst, aanwijzen of de kandidaten de lessen volgden aan de Hoogere Burgerschool te Batavia, Soerabaia of Samarang. A. Hulshoff Pol B. A. J. N. Engelenberg B. K. Lorch Sg. J. P. J. Barth B. E. van Duijvenbode Varkevisser B. C. D. Canne B. J. M. A. Kruseman Sg. W. J. Th. de Rijk Sb. J. Abell Sg. C. Halkema Sg. Tan Tjoen Llang B. G. J. M. van Angelbeek B. D. F. W. Scholte Sb. L. C. van Vleuten B.</p>	<p>Uitslag der overgangs-examens bij het Gymnasium Willem III. Van het 4e zijn overgegaan naar het 5e studiejaar: Oavorwaardelijk: De leerlingen: Homburg, A. Keuchenius, F. Keuchenius, Heaviside, Roosegarden Bisschop, Labé, Nauta, Vos, Tan Tjoen Llang, Steendam, van der Eb, Kruseman, W. Stortenbeker, Wiggers, van Dijk, Broers. Voorwaardelijk: J. Stortenbeker. Van het 3e studiejaar zijn overgegaan naar het 4e.</p>
<p>Kop: ① Uitslag der Eindexamens voor de Hoogere Burgerschool Krantentitel: ① Java-bode : nieuws, handels- en advertentieblad voor Nederlandsch-Indie Datum, editie: ① 19-07-1883, Dag Jaargang, nummer: ① 32, 168</p>	<p>Uitslag der overgangs-examens bij het Gymnasium Willem III. Java-bode : nieuws, handels- en advertentieblad voor Nederlandsch-Indie 06-08-1881, Dag Vervolg van dit Deel 2/1</p>

Een extra-bijvoegsel der *Javische Ct.* bevat het verslag der Commissie belast met het afnemen van het eindexamen der Hoogere Burgerschoolen met vijf-jarigen Cursus in Ned. Indie in 1883.
Daaraan is het volgende ontleend.

Er hadden zich 29 candidaten voor het examen aangemeld, van welke echter één reeds vóór den aanvang van het schriftelijk examen door onvoorziene omstandigheden genoodzaakt was naar Nederland te vertrekken. De overige 28 candidaten werden verdeeld over 4 ploegen, elk van 7 candidaten. Een dezer candidaten heeft noch aan het schriftelijk noch aan het mondeling examen deelgenomen.

Het schriftelijk examen is afgelegd:

te Batavia door 17 candidaten, allen leerlingen van het 5e studiejaar aan het Gymnasium Willem III;
te Samarang door 5 candidaten, allen leerlingen van het 5e studiejaar aan de Hoogere Burgerschool aldaar;
te Soerabaia door 5 candidaten, waarvan 4 leerlingen van het 5e studiejaar aan de Hoogere Burgerschool aldaar, en 1 oud-leerling van die school.

De namen der 14 geslaagde candidaten naar rangorde der door hen behaalde cijfers zijn:

1. A. Hulshoff Pol, leerling v/h. Gymn. te Bat.
2. A. J. N. Eugelenberg, " " " " " "
3. K. Lorch, " " de H. B. school te Samarang.
4. J. P. J. Barth, " " het Gymn. te Batavia.
5. E. Van Duijvenbode Varkevisser " " " " " "
6. C. D. Caene, " " " " " "
7. J. M. H. Kruseman, " " de H. B. school te Samarang.
8. W. J. F. De Rijk, " " de H. B. school te Soerabaia.
9. J. Abell, " " de H. B. school te Samarang.
10. C. Halkema, " " de H. B. school te Samarang.
11. **Tan Tjoen Llang**, " " het Gymn. te Bat.
12. G. J. M. Van Angolbeek, " " " " " "
13. D. F. W. Scholte, " " de H. B. school te Soerabaia.

Hij gaat onmiddellijk naar Nederland, naar de TH Delft waar zijn verschijning kennelijk ook als bijzonder wordt ervaren.

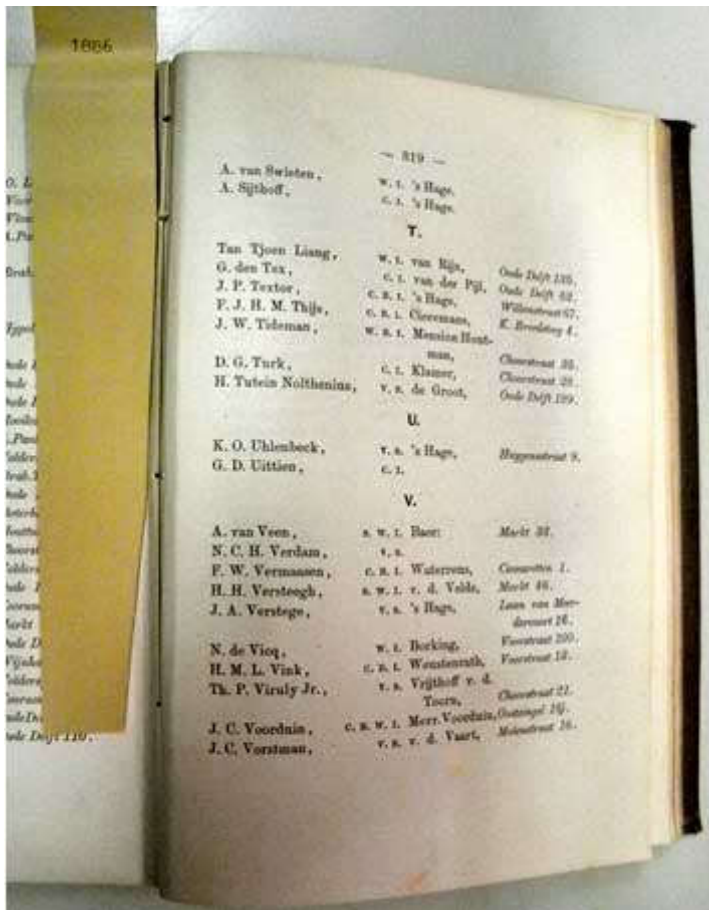
Als candidaat-lid voor het Delftsch studentenkorps heeft zich doen inschrijven, de heer **Tan Tjoen Llang, een zoon van het Hemelsche rijk, die te Delft komt studeeren.**

Te Groningen is eene vergadering gehouden van de leden van het bestuur der Noorder-

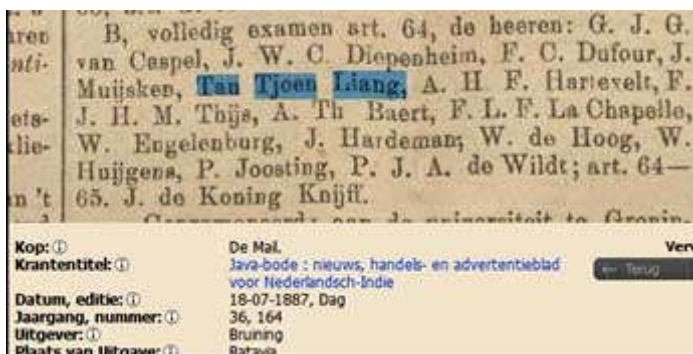
Kop: ①	GEMENGD NIEUWS.
Krantentitel: ①	De standaard
Datum, editie: ①	11-12-1883, Dag
Jaargang, nummer: ①	12, 3601
Uitgever: ①	H. de Hoogh en Co.
Plaats van Uitgave: ①	Amsterdam
PPN: ①	832667536
Verschijningsperiode: ①	1872-1947

Hij gaat in 1884 te Delft Werktuigkunde studeren.

Hij komt in de Delftse Studentenalmanak voor van 1885-1886-1887-1888-1889. In deze Almanak wordt eerst in 1885 cwi= civiel werktuigkunde, in 1886 ci = civiel ingenieur, vanaf 1887 tot 1889 wi = werktuigkundig ingenieur vermeld achter zijn naam.

In 1888 wordt vermeld dat hij is geslaagd voor het B examen Werktuigkunde.

In 1890 komt hij niet meer in de Studentenalmanak voor. Er heeft ook nog geen examen C plaats gevonden. Hoe kan hij dan Ingenieur zijn? Op zijn kaart van de Burgerlijke Stand staat hij op het adres van Oude Delft 135 bij familie van Rijn ingeschreven, en bij vertrek uit de gemeente : VT 1890. Kennelijk was hij snel vertrokken en heeft hij zich niet afgemeld. Het zou kunnen zijn dat hij halsoverkop teruggekeerde naar Buitenzorg omdat zijn vader Tan Goan Piauw eind 1889 overlijdt. Tan

Tjoen Liang is aangesteld als voogd over zijn minderjarige jongste broer Tan Tjoen Lee. Voor de zekerheid doorzoeken we nog een aantal jaargangen van de Studentenalmanak en ja hoor, in 1893/94 komen we hem weer tegen, nu wonend aan de Koningstraat 26 in 's Haage. Dat is het jaar dat Tan Tjoen Lee ook naar Nederland komt om in Haarlem aan de Handels HBS te gaan studeren. Mogelijk reizen ze samen naar Nederland. Dit wordt later bevestigd in deze krantenberichten:

hinnengalerij en
a. De hutsjongen,
houden, wist na-
hoerwosarie werd
geweet door een
at er dieven in
driesabel gewa-
dijven tegemoet,
en muur staande
a charge. De ver-
echter bleek een
even in den muur
matandigheid dat
men, moet mep

inkonsten worden benoemd als de overige
regenaten op Java genieten, hetgeen eene be-
langrijke bezuiniging zal zijn.
Twee Chineseche jongelingen, zoon van
den kapitein-titular **Tan Guan Fraw** te
Boitenzorg, zijn met de laatste Fransche mail
naar Nederland gegaan, waar de een voor
dokter en de ander voor ingenieur zal stu-
deeren.
In den nacht van Zaterdag op Zondag
heeft de politie-opziener Blom in de kam-
pong Tanah Sereal te Batavia een dief op-
gepakt, die bezig was een huis te ouder-
graven en eenige gestolen goederen bij zich
had. De man had te Soerabaja vijf jaren

Kop: ① Verspreide Indische Berichten.
Krantentitel: ① De locomotief: Samarangsch handels- en
advertentie-blad
Datum, editie: ① 13-04-1893, Dag
Jaargang, nummer: ① 42, 86
Uitgever: ① De Groot, Koff & Co
Plaats van Uitgave: ① Semarang
PPN: ① 852209738
Verschijningsperiode: ① 1863-1956
Periode gedigitaliseerd: ① 1863-1903 / 1947-1956
Voorloper: ① Samarangsch advertentie-blad
Verspreidingsgebied: ① Nederlands-Indië / Indonesië
Soort artikel: ① artikel
Bezit en bezitskenmerk: ① KB C 76

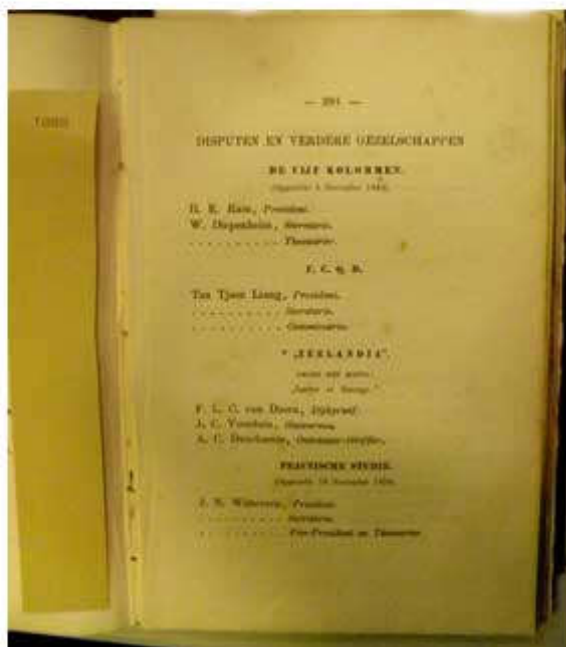
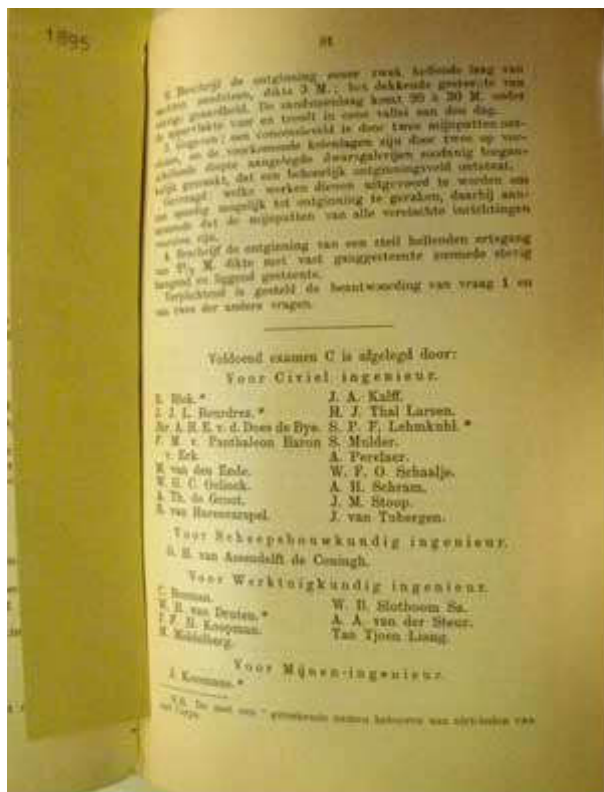
Vertrokken Passagiers.
per Fransch stoomschip *Godavery*, naar SINGAPORE: de
heer Geo Kellij en echtgenoot, mevrouw von Wagner, de heer
A. G. E. C. Guffreij echtgenoot en 4 dochters, W. Suermont,
Tan Tjoen Liang, Tan Tjoen Lee, Massink en 1 kind, A. A.
Rouet en 2 kinderen, H. Conperus, W. C. C. Bleckmann echt-
genoot en eene dochter, Douwas Dekker, James Martin, J.
Moscrop echtgenoots en 1 kind, Kuyjpers, Daron, Chinesezen,
Arabieren en Inlanders.

Passagiers
op morgen vertrokkende per *de Carpentier*, naar SEMARANG:
mevr. Hojneman en dochter, mevr. Poulon 3 kind., van W.
Haag, Mr. Loth en echtg Tacoma en echtg. en 5 kind. inspt. W.
Buurman v. Vreeden, secret. W. M. Wegener van Braam en echtg.
T. J. J. W. D. D.

Kop: ① Vertrokken Passagiers.
Krantentitel: ① Jaag-Code: Batavia, handels- en advertentieblad
voor Nederlands-Indië
Datum, editie: ① 08-04-1893, Dag
Jaargang, nummer: ① 42, 81
Uitgever: ① De Groot
Plaats van Uitgave: ① Semarang
PPN: ① 852209738

Vervolg van dit artikel
Ded. 111

In 1895 wordt hij vermeld bij de geslaagden voor het examen C voor Werktuigkundig Ingenieur.

Hij is hiermee de eerste in Nederlands Indië geboren Chinees die een ingenieurstitel in Delft haalde. In die tijd van 1885-1889 komt zijn naam ook nog voor bij Disputen en Gezelschappen. Hij is eerst lid, later secretaris en daarna voorzitter van F.C.Q.D.=Forte Citius Quam Dolo. Verder is hij nog betrokken bij een of ander toneelspel dat heet Moslim. Tan Tjoen Liang is Mohammed, twee medestudenten zijn Aboe Bakr en Omar.

Als hij in 1895 als ingenieur terugkeert komt hij op de passagierslijst voor tegelijk met broer Tan Tjoen Keng.

Tan Tjoen Keng heeft niet in Nederland gestudeerd. Maar er is wel een verhaal dat hij halsoverkop naar Europa heeft moeten reizen omdat Tan Tjoen Lee een keer in de problemen zat in Genua of Marseille.

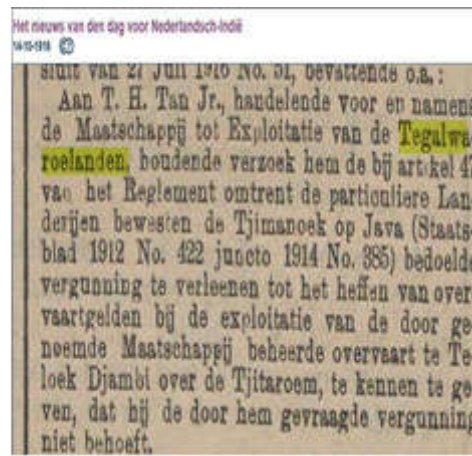
Kennelijk kon Tan Tjoen Keng zich toen makkelijker daarheen begeven dan Tan Tjoen Liang

Hij trouwt met Jo Yam Nio en zij krijgen een dochter: Tan Twan Nio of Jessy (Henriette Hortense) geboren 30-4-1900 in Buitenzorg en zonen Harry, Charlie en John.

Wat hebben we nog meer over Tan Tjoen Liang kunnen vinden in de periode na zijn studie?

Van zijn vader Tan Goan Piau had hij de Tegalwaroe Landerijen geërfd. Zo werd hij de eerste directeur hiervan.

Later ging deze functie over naar zijn jongste broer Tan Tjoen Lee van wie bekend is dat hij op deze landerijen ging jagen (zie verhaal [Tan Tjoen Lee](#) op deze site)

Ook vonden we het volgende krantenartikel:

Aquasie Boachi (Kwasi Boakye), prins van **Ashanti**, (**Kumasi 24 april 1827 - Buitenzorg 9 juni 1904**), was de oudste zoon van Quakoe Dua II, koning van **Ashanti**,

Door de Regeering zijn goedgekeurd de overeenkomsten, waarbij door het inlandsch zelfbestuur van Sintang aan den Heer W. De Feniks qq. de Heeren J. Faes, K. F. Van Swieten, Aquasie Boachi en **Tjoen Liang Tan** voor den tijd van drie achtereenvolgende jaren vergunning is verleend tot het doen van mijnbouwkundige opsporingen in binnen dat landschap gelegen terreinen.

Bepaald dat de standplaats van den con-

Kop: ① Uit Buitenzorg.
Krantentitel: ① De locomotief : Samarangsch handels- en advertentie-blad
Datum, editie: ① 29-06-1899, Dag
Jaargang, nummer: ① 48, 148

Aquasi Boachi, is bekend geworden door het boek: "De zwarte met het witte hart" van Arthur Japin.

Hij volgde aan de TH Delft een studie tot mijnningenieur. Aquasie Boachi studeerde in Delft in de zelfde periode als Tan Tjoen Liang. Als zodanig kenden ze elkaar. Ze worden beiden genoemd in een krantenbericht van 1899 bij het verlenen van een vergunning tot het doen van mijnbouwkundige opsporingen. Onduidelijk is in hoeverre Tan Tjoen Liang en Aquasie Boachi met elkaar nog meer gezamenlijke projecten hebben ondernomen.

Tan Tjoen Liang overlijdt op 28-3-1923. We vinden een overlijdens-familiebericht in het Algemeen Handelsblad van de hand van zijn neef Tan Tek Tsjoan die in Delft studeert.

ken is voortgezet.

Ir. T. L. Tan. †

Na een ziekte van slechts één enkelen dag — volgens den geneesheer was het influenza. — is Zondag j.l. te Bandoeng op 59 jarigen leeftijd overleden ir. T. L. Tan, in leven directeur der Tegalwaroe-landen.

Hij was een der baanbrekers onder de hier geboren Chineezten en wel in dit opzicht dat hij de eerste in Indië geboren Chinees was, die aan de Delftsche hoogeschool den ingenieurstitel behaalde, zooals mr. Lee de eerste hier geboren Chinees is geweest die aan de Leidsche hoogeschool in de rechten promoveerde.

Ir. Tan heeft zich al heel weinig op den voorgrond gesteld en hield zich hoofdzakelijk onledig met het beheer der Tegal-Waroelanden, waarvan hij directeur, tevens mede-eigenaar was. De zaak van China lag hem na aan het hart. Hij was een trouw lezer van enkele in China verschijnende dagbladen, zóowel Engelsche als Chineesche. Wie met hem wel eens over politieke toestanden in de Chineesche Republiek gesproken heeft, zal het met ons eens zijn dat de heer Tan van die toestanden uitnemend op de hoogste was, aldus de *J.B.*

De Chineesche landgenooten verliezen in hem een waardige, ook in de Europeesche kringen, geziene figuur.

Kop: ① Ir. T.L. Tan. †
Krantentitel: ① De Sumatra post
Datum, editie: ① 13-04-1923, Dag
Jaargang, nummer: ① 25, 86

Op 28 Maart j.l. overleed te Buitenzorg (Ned. Oost-Indië) onze beste Oom

Ir. TAN TJOEN LIANG

in den ouderdom van 61 jaar.

Namens de Familie:
TAN TEH TSJOAN.

Delft. (18514)

Kop: ① Familiebericht
Krantentitel: ① Algemeen Handelsblad
Datum, editie: ① 10-04-1923, Ochtend
Jaargang, nummer: ① 96, 30920

In een In Memoriam wordt uitgebreid stilgestaan bij het feit dat hij als eerste in Indonesië geboren Chinees in Delft heeft gestudeerd en zijn ingenieurstitel daar heeft behaald. En hoe hij als bescheiden man zich voornamelijk bezig hield met het beheer van de Tegal-Waroelanden waarvan hij directeur en mede-eigenaar was.

Nawoord

Volgens de kleinzoon van Tan Tjoen Liang zou hij ook betrokken zijn geweest bij de stichting van de Technische Hogeschool te Bandoeng. We hebben echter geen krantenartikel met deze strekking kunnen vinden.

Sioe Yao Kan

Berkel, laatste update: september 2018